וליעבד זהב כל דהו (א) קמ"ל: חצי לוג שמן לתודה: תניא רבי עקיבא אומר מה תלמוד לומר בשמן בשמן שני פעמים אילו לא נאמר אלא בשמן אחד הייתי אומר הרי הוא ככל המנחות ללוג עכשיו שכתב בשמן בשמן הוי ריבוי אחר ריבוי ואין ריבוי אחר ריבוי אלא למעט מיעטו הכתוב לחצי לוג ריבוי אחר ריבוי חד ריבוי הוא אלא אילו לא נאמר בשמן כל עיקר הייתי אומר הרי הוא ככל המנחות ללוג עכשיו שנאמר בשמן בשמן הוי ריבוי אחר ריבוי ואין ריבוי אחר ריבוי אלא למעט מיעטו הכתוב לחצי לוג יכול יהא חצי לוג זה מתחלק לשלשת מינין לחלות ולרקיקין (ב) ולרביכה כשהוא אומר בשמן ברביכה שאין ת"ל ריבה שמן לרביכה הא כיצד [א]מביא חצי לוג שמן וחוצהו (א)[חציו] לחלות ולרקיקין וחציו לרביכה אמר לו ר' אלעזר בן עזריה עקיבא [ג]אם אתה מרבה כל היום כולו בשמן בשמן איני שומע לך אלא [ב]חצי לוג שמן לתודה [ג]ורביעית שמן לנזיר [ד]ואחד עשר יום שבין נדה לנדה הלכה למשה מסיני: בלוג היה מודד: ת"ר (ג) במצורע עני כתיב (א) [1]עשרון בלול ולוג לימד על עשרון שטעון לוג דברי חכמים רבי נחמיה ורבי (ד) אליעזר אומרים אפי' מנחה של ששים עשרונים אין לה אלא לוגה שנאמר [1]למנחה ולוג שמן ורבי נחמיה ור' אליעזר (בן יעקב) האי עשרון בלול ולוג מאי עבדי ליה ההוא לגופיה (ה) דקא אמר רחמנא לייתי חד עשרון ואידך לגופיה לא צריך מדגלי רחמנא גבי מצורע (ו) ג' קרבנות וג' עשרונות הכא דחד קרבן חד עשרון ואידך איצטריך סלקא דעתך אמינא הואיל וחס רחמנא עליה לאתויי בדלות אימא לא ליבעי (ז) מינה כלל ואידך לגמרי לא אשכחן ורבנן האי למנחה ולוג שמן מאי עבדי ליה ההוא למתנדב מנחה שלא [ה]יפחות מדבר הטעון לוג ומאי ניהו עשרון ואידך תרתי שמעת מינה: ששה לפר ארבעה לאיל שלשה לכבש: מנלן דכתיב [2]ונסכיהם חצי ההין יהיה לפר הין תריסר לוגי הויין דכתיב [3]שמן זית הין וכתיב [4]שמן משחת קדש יהיה זה לי לדורותיכם [ו]זה בגימטריא תריסר הויין: שלשה ומחצה למנורה חצי לוג לכל נר: מנא הני מילי [ז]דתנו רבנן [5]מערב עד בקר [ח]תן לה מדתה שתהא דולקת והולכת מערב עד בקר דבר אחר מערב עד בקר אין לך עבודה שכשירה מערב עד בקר אלא זו בלבד ושיערו חכמים חצי לוג מאורתא ועד צפרא איכא דאמרי מלמעלה למטה שיערו ואיכא דאמרי ממטה למעלה שיערו מאן דאמר ממטה למעלה שיערו התורה [ט]חסה על ממונן של ישראל ומאן דאמר ממעלה למטה שיערו [י]אין עניות במקום עשירות: מתני' [כ]מערבין נסכי פרים בנסכי אילים נסכי כבשים בנסכי כבשים של יחיד בשל ציבור

של

מה"ל בשמן בשמן שני פעמים. חלות מלות בלולות בשמן ורקיקי מלות משוחים בשמן (ויקרא ז): **חד ריבוי**(א)(ב). דחד בשמן לריך לגופיה ואידך בשמן חד ריבויא למוד: **הרי הוא ככל המנחות ללוג.** דלא מלינו חלות ורקיקין בלא שמן: **עכשיו שנאמר בשמן בשמן.** דלא נרבי כלל: **מתחלק לג' מינין.** בשוה שיתן כגילה לכל מין ומין: **כשהוא אומר בשמן ברבוכה שאין ת"ל.** שהרי מלינו שמן ברבוכה במחבתין דכתיב על מחבת בשמן תעשה מורבכת (ויקרא ו): **ריבה שמן ברבוכה.** שיתן בה שמן יותר מבשאר המינין: **הלכה למשה מסיני.** הוא דחליו לחלות וחליו לרבוכה ולאו מקרא אתי: **ת"ר ועשרון סלת אחד בלול בשמן למנחה ולוג שמן וגו'.** במלורע (ב) כתיב לימד על עשרון שיהא כל עשרון סלת טעון לוג שמן: **אפילו מנחה של ששים עשרון אין לה אלא.** לוג של שמן דבהכי נבללות כדאמר לקמן (דף קג:) ששים עשרון נבללין בכלי אחד ששים ואחד אין נבללין: **שנאמר למנחה.** כלומר כמה שתהא המנחה גדולה אין לה אלא לוג שמן [י]: **מלורע.** עשיר שמביא (ו) [שלש] קרבנות מביא שלשה עשרונות למנחה הכי נמי בעני דלא מייתי אלא חד (ח) קרבן לאשם [יא] כחד עשרון הני כי איצטריך קרא לכדאמרן ללמד על עשרון שטעון לוג: **ואידך.** רבי אליעזר בן יעקב אומר אפי' הכי איצטריך לגופיה ס"ד וכו': **לגמרי.** וכה בלא מנחה כלל לא אשכחן ולא מלית למימר דלהכי איצטריך: **ורבנן.** דלית להו האי סברא דאפי' מנחה של ס' עשרון אין לה אלא לוג אחד: **האי למנחה**[יב]. לריך דכל מנחה אינה פחותה מעשרון: [יג] **ששה.** לוגין יין ושמן לפר דכתיב (במדבר כח) חלי ההין יהיה לפר ושמן דכתיב (שם טו) בלול בשמן חלי ההין וארבעה לוגין יין ושמן לאיל דכתיב (שם כח) ושלישית ההין לאיל והוא הדין לשמן: **זה בגמטריא תריסר הוי.** ואי קשיא לך אימא תריסר רביעית הא לא קשיא דלא אשכחן מדאורייתא מדה פחותה מלוג להכי אמרי' י"ב לוג: **שכשר מערב ועד בקר.** שתהא כשרה אחר תמיד בין הערבים ואחר כל העבודות אלא זו: **ושיערו חכמים חלי לוג מאורתא.** והיכי שיערו איכא דאמרי מלמעלה למטה שיערו שבתחלה נתנו [יד] שמן בנר ונשתייר בבקר ובלילה השני פחתו עד ששיערו הדבר שלא היה לריך יותר מחלי לוג אפילו בליל ארוך וכן נותן אפילו בליל קלר ומה שנשתייר בבוקר זורק לחוץ. ואיכא דאמר בקין היה עושה פתילה עבה ובחורף היה פתילה דקה כדי שיכלה בקין נמי בבקר. ולמ"ד ממטה למעלה שבתחלה נתנו רביעית ועמדו שם ובלאו שאין סיפוק ושוב הוסיפו עד חלי לוג: **מאן דאמר ממטה למעלה התורה חסה על ממונן של ישראל.** שאילו היה נותנין לו לוג לכתחלה ומה שמשייר למחר היו שופכין לחוץ איכא חסרון: **אין עניות במקום עשירות.** אין חוששין כמה שופך לחוץ: **מתני' מערבין נסכי פרים.** האי [טו] מיין (ט) ושמן קאמר והכי קאמר מערבין מיין נסכי פרים ביין נסכי אילים ואע"ג דלפר אית ליה שלשה עשרון סלת וחלי ההין יין ושמן ולאיל ב' עשרון סלת ושלישית ההין יין וכן שמן אפ"ה מערבים זה בזה משום דשניהם בלילתן שוה דלתרוייהו איכא שני לוגין לעשרון דבאיל כתיב שלישית ההין לאיל דהיינו ד' לוגין [טז] וה"ה לשמן [וכתיב (י) שני עשרונים ובפרים כתיב חלי ההין דהיינו ששה לוגין וה"ה שמן] וכתיב (כ) שלשה עשרונים לפר דהיינו ב' לוגין לעשרון וכיון דבלילתן שוה משום הכי מערבין נסכיהן: **ומערבין נמי נסכי כבשים בנסכי כבשים.** כגון [יז] בנסכי מוספין משום דתרוייהו בלילתן רכה דבנסכיהן יש ג' לוגין שמן לעשרון דכתיב (שם כח) ועשרון לכבש וכתיב (שם) ורביעית ההין לכבש יין דהיינו ג' לוגין וכן שמן וכן נמי מערבין נסכי כבשים של יחיד בנסכי כבשים של לבור

וליעבד זהב כל דהו. ולא ליעבד זהב טהור ולפי זה גרסינן לעיל שיהא כולו זהב טהור ואי גרסינן הכא וליעביד כל דהו אתי שפיר אע"ג דלא גרסי' לעיל טהור אלא שיהו כולן זהב: (ב) **חד** ריבוי הוא. דחד בשמן קאמר דאיצטריך לגופיה דטעון שמן ככל המנחות ללוג תימה דהי האי גוונא קרי ריבוי אחר ריבוי לעיל בהקומץ רבה (דף לד.) דתניא מזוזות שומע אני מיעוט מזוזות שתים כשהוא אומר מזוזות בפרשה שניה שאין ת"ל הוי ריבוי אחר ריבוי: **חצי** לוג לכל נר ונר. תימה למה היה צריך לקדש השמן בכלי שרת: **אין** לך עבודה שכשרה מערב ועד בוקר אלא זו בלבד. צריך ליישב הקטרת אברין ותרומת הדשן ויש לפרש דלא דמי דהקטרת אברים מתחלת מבעוד יום כדאמר בפרק ר' ישמעאל (לעיל עב.) דתניא מלוה בשעתה ותרומת הדשן לא מתחלא משקיעת החמה: **ושיערו** רבנן חצי לוג מאורתא ועד צפרא. ולא משתייר מן השמן בתקופת תמוז לא חיישינן ובירושלמי אמרינן דבימות הקיץ היו עושין פתילה גסה ובימות החורף פתילה דקה ומיהו כששיערו מתחילה שיערו בפתילה בינונית: **אין** עניות במקום עשירות. ואף על פי שיכול לשער בשמן של חול מ"מ אין עניות במקום עשירות:

כלגן

רש"י כת"י

כל דהו. [לאו מוקקן] קמ"ל: **בשמן בשמן.** גבי תודה (ל) חלות בלולות בשמן מלות משוחות בשמן (מ): **חד ריבוי הוא.** [ושמן] קמא איצטריך [דטעון] שמן ככל המנחות: **אלא אימא אילו לא נאמר בשמן כל** [עיקר הייתי] **אומר.** דלא גרע משאר מנחות: **יכול יהא מתחלק [חצי לוג].** השמן לכל מין ומין [מלבד] שבשמן לא היה נותן: **כשהוא אומר בשמן ברבוכה.** דכתיב (ל) והקריב על זבח התודה חלות מלות בלולות בשמן ורקיקי מלות משוחים בשמן וסלת מרבכת חלות בלולות בשמן. ועד השתא הוה דריש בשמן קמא והשתא דריש שמן דסיפא דקרא: **איני שומע לך.** דלהוי ריבוי אחר ריבוי דחד איצטריך לגופיה: **אלא חצי לוג שמן לתודה.** (לכולה) [לכל המינין]: (ושלים) [ורביעית] **השמן.** לכל [לחמי נזיר]: **וי"א יום שבין נדה לנדה.** שבין סוף נדה לתחלת נדה שלאחר שכלו שבעת ימי נדה שהאשה נדה שוב אינה מתחלת להיות נדה עד י"א יום ואפי' אם רואה דם זיבה היא ואם אינה רואה באותן י"א יום אלא יום אחד או (או) ב' ימים רצופין או אפי' שלשה ימים שאינם רצופין כגון יום טמא ויום טהור הויא שומרת יום כנגד יום וטובלת ליום המחרת ואם שלשה ימים רצופים רואה הויא (זיבה) [זבה] ובעיא ספירה שבעה וקרבן אבל לאחר י"א יום אם רואה דם נדה היא ואם רואה יום ראשון שומרת שבעה ימים והוא ואם כל ז' רצופה ופוסקת לערב טובלת מיד ואינה צריכה ספירה שבעה וקרבן מן התורה אבל בנות ישראל הן החמירו על עצמן שאפילו רואה טיפת דם כחרדל יושבת עליו שבעה נקיים (ם) ולאחר כמה שנים קבלו עליהן דבר זה: **ועשרון.** סולת אחד בלול בשמן למנחה ולוג שמן. במצורע עני כתיב ודרשי ליה מר כי טעמיה ומר כי טעמיה: **למנחה.** ואפי' גדולה: **לגמרי לא אשכחן.** דלפטור מקרבן עשיר וכיון דקרבן עשיר ג' עשרונות עני מיהא חד בעיא: **אין לך עבודה שכשרה.** משקיעת החמה ואילך עד בוקר: **אלא זו בלבד.** הדלקת נרות: **מלמעלה למטה שיערו.** למעלה מחצי לוג אי בעי לייתי אבל למטה לא אייתי דאין עניות במקום עשירות: **מלמעלה למטה שיערו.** כששיערו מדת חצי לוג לכל נר כך עשו בתחילה הביאו לוג שלם לנסות ודלק כל הלילה וגם היום ותזור ליל שני והביאו שני שלישי לוג ועדיין דלק יותר מאור הבקר וכן עשו כמה לילות עד שהביאו חצי לוג ודלק כשיעור הלילה ולא נסו מלמטה למעלה דאין עניות במקום עשירות: **ומ"ד מלמטה למעלה שיערו.** בתחלה רביעית הלוג ולא דלק אלא חצי הלילה ליל שני הוסיפו וכן כמה לילות עד ששיערו חצי לוג ללילה אבל מלמעלה למטה לא לפי שמה דנותר בנר אין לו תקנה אלא לשפוך והתורה חסה על ממונם של ישראל: **מתני' מערבין נסכי פרים.** מנחת נסכי פרים במנחת נסכי אילים לפי שבלילת שתיהן שוה שני לוגין לעשרון דקתני לעיל (פח.) ששה לוגין לפר וסולת הוו להו שלשה עשרונים כדכתיב (במדבר טו) והקריב על בן הבקר (קרבן) [מנחה] סולת ג' עשרונים לפר (בלולות) [בלול] בשמן חצי ההין דהיינו ששה לוגין ולאיל ד' לוגין וסולת שני עשרונים לאיל: **נסכי כבשים.** ג' לוגין לעשרון דכתיב (ע) עשרון אחד לכבש האחד וכתיב (שמות כט) בלול בשמן כתית רביעית ההין דהיינו ג' לוגין:

מסורת הש"ס

א) ל"ק, ב) זבחים פב. נדה עב:, ג) [הוריות יא: כריתות ה:], ד) פסחים נט. יומא טו. זבחים יח:, ה) [לעיל עו: וש"נ], ו) [זבחים מח: שבת קב: כתובות קו: תמיד כט. לא:], ז) ל"ק, ח) ל"ל קרבן לאשם אחד עשרון אחד פני יפי לאיצטריך וכו'. ל"ק, ט) ל"ל אין. ל"ק, י) [במדבר טו], כ) [במדבר טו], ל) ויקרא ז, מ) [ל"ל בשמן ורקיקי מלות משוחים בשמן], נ) שם, ס) נדה סו., ע) במדבר כט, פ) עיין בספר קרבן אהרן בפי' לו פי' י"א שמוליך כוס ועי' רש"ק ול"ק.

◆

תורה אור השלם

1. ואם דל הוא ואין ידו משגת ולקח כבש אחד אשם לתנופה לכפר עליו ועשרון סלת אחד בלול בשמן למנחה ולג שמן: ויקרא יד כא

2. ונסכיהם חצי ההין יהיה לפר ושלישית ההין לאיל ורביעת ההין לכבש יין זאת עלת חדש בחדשו לחדשי השנה: במדבר כח יד

3. וקדה חמש מאות בשקל הקדש ושמן זית הין: שמות ל כד

4. ואל בני ישראל תדבר לאמר שמן משחת קדש יהיה זה לי לדרתיכם: שמות ל לא

5. באהל מועד מחוץ לפרכת אשר על העדת יערך אתו אהרן ובניו מערב עד בקר לפני יי חקת עולם לדרתם מאת בני ישראל: שמות כז כא

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' ת"ר במצורע עני כתיב ועשרון וגו' בלול וגו' לימד: (ב) רש"י ד"ה חד ריבוי הוא דחד:

◆

מוסף רש"י

בשמן בשמן. גבי רטוכה של תודה במנחות בפ' ב' מדות דכתיב והקריב על זבח התודה וכתיב חלות בשמן, ותניא אילו נאמר בשמן הייתי אומר ככל המנחות ללוג [illegible] הוי ריבוי אחר ריבוי ואין ריבוי אחר ריבוי אלא למעט [illegible] אינו שומע לך. [illegible] שבין נדה לנדה. [illegible] מערב עד בוקר. [illegible] אין לך עבודה שכשירה. [illegible] אין עניות במקום עשירות. [illegible]

עין משפט נר מצוה

יד א ב מיי' פ"ט מהל' מעה"ק הלכה כ:

טו ג מיי' פ"ח מהלכות נזירות הלכה א ופ"ט מהל' מעה"ק הלכה כג:

טז ד מיי' פ"ו מהלכות איסורי ביאה הל' ג:

יז ה מיי' פ"ג מהלכות מעה"ק הלכה ס ופי"ז הלכה יד:

ו [מיי' פ"ג מהלכות תמידין הלכה יא]:

ז [מיי' פ"ו שם הל"ט]:

◆

רבינו גרשום

אותה לרבות מלקחיה ומחתותיה והיינו קשיא דר' נחמיה (א) דאמר ר' נחמיה: ליעביד זהב כל דהו לפי נרות ולא טהור קמ"ל דצריך [זהב טהור]: מה ת"ל בשמן בשמן חלות מצות בלולות בשמן ורקיקי מצות משוחים בשמן: חד ריבוי הוא ולא תרי דחד בשמן צריך לגופיה ואידך בשמן הוי חד ריבוי: כשהוא אומר בשמן ברבוכה שאין ת"ל שהרי נאמר שמן ברבוכה במחבתין דכתיב על מחבת בשמן תעשה מורבכת. הלכה למשה מסיני היא דמתחלק בשוה לג' מינין ולא בעיא קרא: ואפילו מנחה של ס' עשרונים כדתנן בפ' המנחות והנסכים מתנדב אדם מנחה של ס' עשרון כו' עשרון סולת אחד בלול בשמן למנחה ולוג שמן גבי מצורע עני כתיב: לגמרי לא אשכחן. זבח בלא מנחה: ואידך תרתי שמעת מינה בין מנחה גדולה של ס' בין מנחה קטנה של עשרון: שלשה ומחצה למנורה: אין מכלל ד' מדות אלא אגב דחשיב לוגין דפר ואיל וכבש חשיב נמי דמנורה: אין לך עבודה שכשרה מערב עד בקר ולא ביום אלא זו: איח דאמר מלמעלה למטה שיעור [illegible]

(א) אולי צ"ל [illegible]

◆

שיטה מקובצת

א] דהו, פ"א) ואפילו מתכות: ב] ולרבוכה כשהוא אומר בשמן ברבוכה שאין לך ברבוכה [illegible] כיצד כו' וחציו לחלות כו' וחציו לרבוכה: ג] תיבת במצורע עני כתיב נמחק: ד] אלעזר בן יעקב אומרים כו' ור' נחמיה ור' אלעזר בן יעקב האי: ה] לגופיה

מאי קאמר אות ד' נמחק: ו] מצורע עשיר: ז] ליבעי מנחה: ח] ריבוי הוא: ט] במצורע עני: י] שמן ואידך לא איצטריך מדמצורע עשיר שמביא שלש והר"א: יא] לאשם עשרון אחד פני ותיבת בהד נמחק: יב] למנחה מאי עבדי ליה: יג] עשרון [illegible] הס"ד ומה"ד תרתי ש"מ דבין מנחה גדולה של ס' ובין מנחה קטנה של עשרון אין לה אלא לוג: יד] נתנו לוג: טו] תיבת האי נמחק: טז] לוגין לעשרון: יז] כגון נסכי תמידין במוספין:

א) נראה דהס"ח לא גרס זהב כל דהו רק וליעבד כל דהו ועי' בתוספות ד"ה וליעבד: